

ВІДГУК

*офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента
Топольник Яни Володимирівни
на дисертацію Ульченко Юлії Вікторівни
„Управління розвитком електронної бібліотеки в освітньому середовищі
вищого навчального закладу”,
представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті*

Державна освітня політика України передбачає виконання комплексу завдань, які зобов'язані забезпечити не лише впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес і проведення наукових досліджень, забезпечення доступу до національних і світових інформаційних ресурсів, але й розширення мережі електронних бібліотек навчальних закладів та наукових установ.

Тенденції та завдання розвитку освіти в умовах інформаційного простору та практика функціонування бібліотек вищих навчальних закладів; необхідність впровадження інноваційних підходів до розвитку бібліотек як найважливіших складників інформаційно-освітнього середовища вищих навчальних закладів, зокрема електронних, і недостатня розробленість цієї проблеми в теорії та практиці інформаційно-комунікаційних технологій в освіті обумовлює актуальність проблеми управління розвитком електронної бібліотеки в освітньому середовищі вищого навчального закладу, яку досліджує Ю. В. Ульченко.

Зважаючи на зазначене, не виникає сумнівів актуальність теми представленого дисертаційного дослідження Ю. В. Ульченко, мета якого полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці системи управління розвитком електронної бібліотеки в інформаційно-освітньому середовищі вищого навчального закладу.

Дисертаційна робота здобувача виконувалася відповідно до плану науково-дослідної роботи Державного закладу „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” за темою: „Системний аналіз процесів упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіту” (державний реєстраційний номер 0111U002248).

У дисертаційному дослідженні Ю. В. Ульченко вперше розроблено систему управління розвитком електронної бібліотеки в інформаційно-освітньому середовищі вищого навчального закладу, яка ґрунтується на концептуальних положеннях системного, синергетичного та інформатичного підходів. У проведеному дослідженні дістали подальшого розвитку наукові уявлення про сутність поняття „управління розвитком електронної бібліотеки” й визначено критерії, показники та рівні ефективності управління розвитком електронної бібліотеки у вищому навчальному закладі; удосконалено методику використання сучасних інформаційних технологій у процесі управління розвитком електронної бібліотеки в інформаційно-освітньому середовищі вищого навчального закладу.

Результати проведеного дисертантом дослідження можуть бути використані в діяльності бібліотек та інших інформаційно-бібліотечних центрів, зокрема для системного вдосконалення процесу управління розвитком бібліотек, для оцінювання ефективності управління розвитком електронної бібліотеки, у системі підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців.

Структура дисертації відповідає меті та завданням дослідження, складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, додатків, наприкінці роботи список використаних джерел, що складається з 364 найменувань, свідчить про глибоке вивчення здобувачем українських та зарубіжних публікацій, а також змістовних Інтернет-ресурсів, присвячених предмету дисертаційного дослідження. Привертає увагу те, що зміст кожного розділу чітко підпорядкований меті та

завданням дослідження. Загальний обсяг дисертації становить 270 сторінок, що відповідає вимогам до кандидатських досліджень.

У вступі досить чітко розкрита актуальність теми, її зв'язок з науковими програмами, планами й темами; визначено об'єкт та предмет, мету і завдання дослідження; обґрунтовано методологічну базу; розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; подано відомості щодо особистого внеску та апробації результатів дисертаційної роботи.

Перший розділ „Теоретичні засади управління розвитком електронної бібліотеки в освітньому середовищі вищого навчального закладу” складається з 3 параграфів. Проведений аналіз наукової літератури дозволив дисертантці уточнити сутність та місце електронної бібліотеки в освітньому середовищі вищого навчального закладу та здійснити теоретичну інтерпретацію поняття „управління розвитком електронної бібліотеки”. Зважаючи на обґрунтування ключового поняття дисертаційної роботи, цілком доречним уявляються визначені та обґрунтовані автором критерії, показники та рівні ефективності управління розвитком електронної бібліотеки вищого навчального закладу.

Заслуговує на увагу вміння Ю. В. Ульченко працювати з науковим матеріалом, ґрунтовно аналізувати його та успішно робити належні узагальнення теоретичного і практичного характеру.

У другому розділі „Обґрунтування та експериментальна перевірка системи управління розвитком електронної бібліотеки в освітньому середовищі вищого навчального закладу” дисертантом висвітлено результати аналізу реального стану управління розвитком електронної бібліотеки в освітньому середовищі вищих навчальних закладів України на сучасному етапі; теоретично обґрунтовано систему управління розвитком електронної бібліотеки та представлено результати її експериментальної перевірки.

Схвальної оцінки заслуговує розроблена дисертанткою система управління розвитком електронної бібліотеки в інформаційно-освітньому середовищі вищого навчального закладу. Автор зазначає, що „система управління розвитком електронної бібліотеки в інформаційно-освітньому середовищі ВНЗ – це складна, динамічна, цілеспрямована сукупність підсистем, що характеризується взаємозв’язком усіх її компонентів та відкритістю до зовнішнього середовища, яке як чинник впливає на функціонування та розвиток ЕБ”. Особливу увагу здобувач приділяє процедурі її впровадження, яка здійснювалась у рамках реалізації функційних компонентів системи.

Результати педагогічного експерименту супроводжуються матеріалом у графічному відображенні, у вигляді таблиць, рисунків, які суттєво розширюють та доповнюють зміст дисертаційного дослідження. Вірогідність експериментальних даних забезпечується використанням сучасних засобів і методик проведення дослідження.

Загальні висновки дисертаційного дослідження Ю. В. Ульченко повністю відповідають поставленим завданням та свідчать про досягнення визначеної мети. Висновки до кожного розділу дисертаційної роботи ґрунтовні та узагальнюють основні наукові результати дослідження автора.

Зміст автореферату дисертації ідентичний тексту дисертації, повністю розкриває основні результати й висновки дослідження, які достовірні, мають наукову новизну та відповідають вимогам ДАК України до кандидатських дисертацій.

Відзначаючи загальний високий рівень обґрунтованості теоретичних і методичних положень дисертаційної роботи Ю. В. Ульченко, її цілісність та логіку викладу матеріалу, можна вказати й на наявність певних дискусійних положень:

1. У дисертаційному дослідженні автором здійснено контент-аналіз 102 веб-сайтів бібліотек вишів України щодо виявлення базових документів, які відображають бачення розвитку бібліотеки з урахуванням потреб сучасного

інформаційно-освітнього середовища. Однак в тексті роботи не вказано, чому обрана саме така кількість навчальних закладів, за якими критеріями або принципами аналізувалась сукупність представлених вищих навчальних закладів України.

2. Автор у рамках реалізації функційних компонентів системи управління розвитком електронної бібліотеки в інформаційно-освітньому середовищі ВНЗ використовує змістовні елементи, зокрема, створення бібліотечного блогу, групи в соціальних мережах Інтернету тощо. Вважаю, доцільним було б коротко схарактеризувати їх з теоретичної точки зору у тексті дисертації для кращого розуміння сутності проведеної роботи.

3. На нашу думку, було б доцільно підготувати методичні матеріали щодо організації семінарів-практикумів з формування інформатичної компетентності для молодих науковців та аспірантів засобами ІКТ з огляду на актуальність проблеми в сучасному освітньому просторі.

4. У п. 2.3 дисертації автор для порівняння змістовних елементів системи управління розвитком електронної бібліотеки, які використовувалися до та після експерименту, застосовує Т-критерій Вілкоксона, однак в тексті параграфу методику розрахунку цього критерію охарактеризовано недостатньо.

5. Робота значно виграла, якщо б дисертантка описала не тільки результати формувального експерименту, а й докладніше зупинилася на обговоренні можливих причин таких позитивних зрушень.

Вказані зауваження не мають принципового характеру і не можуть вплинути на загальну позитивну оцінку роботи та її результати.

Таким чином, за характером фактичного матеріалу, ступенем його якісного і кількісного аналізу, рівнем новизни і значущості результатів дослідження для теорії та практики інформаційно-комунікаційних технологій в освіті дисертаційна робота „Управління розвитком електронної бібліотеки в освітньому середовищі вищого навчального закладу” відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 „Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно постанови Кабінету Міністрів України за № 656 від 19.08.2015 р. та № 1159 від 30.12.2015 р.), що дає підстави для присудження Ульченко Юлії Вікторівні наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки вищої школи,
ДВНЗ „Донбаський державний педагогічний
університет” (м. Слов'янськ)

Я. В. Топольник

Підпис доцента кафедри педагогіки вищої школи Топольник Я. В. –
засвідчую.

Начальник відділу кадрів

Є. С. Сілін